

*К. М. Сіухіна,
аспірант кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу,
ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана", м. Київ*

МЕТОДИКА КОЕФІЦІЄНТНОГО АНАЛІЗУ РЕЗЕРВІВ БАНКУ

*К. Siukhina,
Postgraduate student of Credit and Budget Institutions Accounting and Economic Analysis Department,
SHEE "Kyiv National Economics University named after Vadim Hetman", Kyiv*

METHODS OF COEFFICIENT ANALYSIS OF BANK RESERVES

Автором розглянуто напрями аналізу стану, руху та використання резервів, що формуються в бухгалтерському обліку. Зазначені напрями аналізу здійснювалися в розрізі окремих груп резервів, серед яких резерви очікуваних або зазнаних збитків, резерви переоцінки та загальні резерви і фонди банку. Методика стану резервів розглядалася як один із напрямів оцінки впливу ризиків на якість відповідних активів. Аналіз використання та руху резервів розглядається не лише як напрям оцінки якості активів, але й як напрям впливу резервів на прибутки банку. В статті досліджено зовнішні нормативні умови для аналізу достатності резервів та внутрішні умови повноти формування резервів. Враховуючи особливості класифікації резервів, автором запропоновано показники для удосконалення та поглиблення аналізу сукупного впливу резервів на активи та прибутки банку.

The author deals with analysis of state, dynamics and use of reserves formed in accounting. These types of analysis are carried out in the context of individual groups of reserves, including loss allowance, revaluation reserves and general reserves and funds of the bank. The method of reserves' state is considered as one of the areas of assessment of risk impact on the quality of related assets. The analysis of the use and change of reserves is seen not only as the direction of assessing the quality of the assets, but also as the direction of reserves' impact on profit of the bank. In the article the external regulatory conditions for analysis of the reserves' adequacy and internal conditions of completeness provisioning are examined. Considering the classification of reserves, the author proposed indicators for improving and deepening the analysis of the overall impact of reserves on the assets and earnings of the bank.

Ключові слова: аналіз резервів банку, резерви очікуваних або зазнаних збитків, резерви переоцінки, загальні резерви та фонди банку, сукупний вплив резервів, резервне навантаження, якість активів.

Key words: analysis of bank reserves, loss allowance, revaluation reserves, general reserves and funds of the bank, the cumulative effect of reserves, reserve burden, quality of assets.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Стабільність банківської системи є одним із ключових факторів стабільності всієї економічної та соціальної системи країни. Через специфіку банківської діяльності, банк як установа, наражається на багато ризиків, управління якими є запорукою не лише ефективної діяльності, але й стійкості до негараздів різного роду.

Одним із методів управління як окремими ризиками банку, так і сукупним ризиком банку є резервування. Формування та використання резервів в бухгалтерському обліку створює захист від ризиків через відображення можливого або вже зазаного рівня останніх у вартості активів. Тому економічний аналіз резервів є необхідною складовою аналізу банківської діяльності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналізу банківської діяльності присвячено чимала кількість посібників, підручників та статей у науковій періодиці, авторство яких належить відомим вітчизняним та зарубіжним науковцям, зокрема А.М. Гераси-

мовичу, І.М. Парасій-Вергуненко, В.М. Кочетковій, Л.О. Примостці [2; 7; 8].

Тут частково аналізуються резерви очікуваних або зазнаних збитків за кредитами та цінними паперами. Але, тут ці резерви є ключовим елементом при оцінці якості, а деяких випадках ще ефективності кредитної діяльності банку. В аналізі капіталу інколи розглядають окремо резервний капітал, який частково збігається із загальними резервами. Але, як правило, вчені обмежуються аналізом динаміки резервного капіталу.

Сукупні резерви для цілей аналізу розглядаються в основному в дисертаціях вітчизняних дослідників та дослідників ближнього зарубіжжя, зокрема Белозерцевої І.Б. [3], Дячек С.М. [4], Ісаєнко О.М. [6], Романової С.В. [10], Русієвої І.Б. [11].

Особливістю аналізу резервів у дисертаціях є те, що кожен дослідник вкладає власне тлумачення у сутність резервів. Це створює різний склад резервів, як об'єктів аналізу, що в кінцевому підсумку впливає на показники необхідні для аналізу резервів.

Таблиця 1. Показники стану резервів очікуваних або зазнаних збитків та уцінки на звітну дату (на прикладі кредитів)

Показник	Формула розрахунку
Коефіцієнт покриття кредитного ризику резервами	$\frac{\text{Резерви очікуваних або зазнаних збитків}}{\text{Кредити всього}}$
Коефіцієнт обачливого покриття кредитів резервами*	$\frac{\text{Резерви очікуваних збитків}}{\text{Кредити без зменшення корисності}}$
Коефіцієнт покриття збитків від позик резервами*	$\frac{\text{Резерви зазнаних та очікуваних збитків}}{\text{Кредити зі зменшенням корисності}}$
Коефіцієнт обачливого резервування*	$\frac{\text{Резерви очікуваних збитків (за не знеціненими активами)}}{\text{Резерви оч. або зазн. збитків (за всіма кредитами)}}$
Частка резервів під активи зі зменшеною корисністю в резервах*	$\frac{\text{Резерви оч. і зазн. збитків (за знеціненими активами)}}{\text{Резерви оч. або зазн. збитків (за всіма кредитами)}}$
Коефіцієнт покриття кредитного ризику забезпеченням*	$\frac{\text{Забезпечення} * k_l * PD}{\text{Кредити}}$
Коефіцієнт покриття збитків за позиками	$\frac{\text{Резерв}}{\text{Збиткові позики}}$
Коефіцієнт повноти формування резервів	$\frac{\text{Фактично створений резерв}}{\text{Розрахунковий резерв}}$

Джерело: * запропоновано автором.

ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Вважаємо, що доцільно поглибити вже існуючі методи аналізу виокремивши резерви в окремий напрям економічного аналізу. Слід також врахувати специфіку діяльності банку, що вплине на методику аналізу. Крім того, враховуючи перехід від МСБО №39 "Фінансові інструменти: визнання та оцінка" до МСФЗ 9 "Фінансові інструменти", змінюється підхід до резервування. У зв'язку з цим, вважаємо за необхідне перегляд методики обчислення або трактування деяких вже існуючих та застосовуваних показників

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є удосконалення та поглиблення методики аналізу резервів банку. З цією метою слід розглянути вже існуючі методики аналізу резервів та зміни, що відбулися в нормативному забезпеченні формування резервів і які мають значення для аналізу. На основі отриманої інформації запропонувати показники, які дозволяють здійснити якісний аналіз з урахуванням змін, що відбулися, та за напрямками, які до цього детально не розглядалися.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Економічний аналіз є основою ефективного управління банком та вихідною базою для прийняття управлінських рішень. З позиції комерційного банку завданнями аналізу резервів є визначення на скільки якісно резерви дозволяють мінімізувати ризики; як резерви впливають на фінансову стійкість банку; аналіз структури резервів та причин їх виникнення; контроль за дотриманням вимог контролюючих органів щодо формування та використання резервів.

Для клієнтів банку резерви, а особливо резерви під кредити, завжди були індикатором якості активів. Разом з тим, у сучасних умовах при переході до формування резервів за моделлю очікуваних збитків, резерви не завжди є індикатором якості, але й індикатором можливості створювати резерви суттєвого розміру за рахунок витрат. Для розуміння того, власне що означають суттєві або навпаки несуттєві обсяги резервів і здійснюється аналіз.

Аналіз резервів здійснюється на декількох рівнях: на рівні банку, на рівні окремих агрегованими об'єктів обліку, на рівнях окремих портфельів активів та рівні окремих активів. Вважаємо, що для початку слід розглянути показники аналізу резервів за окремими агрегованими групами активів, тобто за резервами очікуваних або зазнаних збитків, резервами переоцінки та загальними резервами.

Розуміємо, що резерви очікуваних або зазнаних збитків формуються під велику кількість активів, які різняться за своєю методикою розрахунку, а також специфікою самих активів. Відповідно, деякі з показників слід адаптувати до особливостей оцінки та управління активами, а деякі з показників є актуальними лише для аналізу резервів. Розглянемо показники для аналізу резервів очікуваних або зазнаних збитків та резервів уцінки на прикладі кредитів (табл. 1). Аналіз кредитів є одним з найбільш розроблених напрямів аналізу активів, що пов'язано із їх провідною роллю в отриманні прибутку та їх суттєвою часткою в структурі активів.

Частка резервів у сукупній вартості кредитів є показником, який виділяють у більшості підручників з аналізу не лише банківської діяльності, але й аналізі інших комерційних підприємств, де кредити замінюються на дебіторську заборгованість. Назва цього показника варіюється від коефіцієнту забезпеченості витрат за рахунок резервів [2, с. 471] до коефіцієнту захищеності від кредитного ризику [8, с. 549]. Вважаємо, що найбільш вдалим є назва "коефіцієнт покриття позик резервами", що за своєю математичною сутністю є часткою резервів у сукупній вартості кредитів.

Слід врахувати, що за МСФЗ 9, резерв формується як за активами за якими вже визнано зменшення корисності, так і за такими активами, за якими немає факту зменшення корисності [1]. Таким чином, за активами, де немає факту зменшення корисності формують резерви очікуваних збитків. А за кредитами, де визнано зменшення корисності, резерв формується як на суму неповернених частин активу, так і на суми очікувань щодо майбутніх грошових потоків. Тут резерв є резервом очікуваних і зазнаних збитків (рис. 1).

Якщо розглядати відношення відповідних резервів до відповідних кредитів, то трактування дійсно змінюється. Для активів, за якими немає факту зменшення

Рис. 1. Взаємозв'язок зменшення корисності активів та назви резервів

Джерело: сформовано автором.

корисності, це коефіцієнт обачливого покриття кредитів резервами, оскільки фактично ніяких збитків немає. А резерви створені на основі передбачень, а в багатьох випадках на основі ретроспективної інформації щодо збитковості аналогічних кредитів. За активами, за якими є зменшення корисності, це коефіцієнт покриття збитків від позик резервами.

Для управлінського аналізу, вважаємо також доцільним розрахунок частки резервів сформованих як під активи зі зменшенням корисності, так і без зменшення корисності. Тобто розрахунок структури, яка частина резервів сформована саме через вже визнаний факт зменшення корисності, а яка саме через необхідність завчасного резервування.

У методиці аналізу кредитів часто використовується такий показник як коефіцієнт забезпеченості позик, що розраховується як співвідношення вартості забезпечення та сукупної заборгованості по кредитам [7, с. 93; 2, с. 149]. Для резервів забезпечення є тією величиною, що дозволяє не формувати резерв. Тобто, якщо з формули розрахунку резерву власне забрати саму суму кредиту, то вийде сума резерву, яку немає необхідності формувати через наявність застави: формула 1.

$$k_{п.кр.р.р} = \frac{\text{Резерв}}{\text{Кредити}} = \frac{(\text{Кредити} - \text{Забезпечення} * k_d)}{\text{Кредити}} PD = \frac{\text{Кредити} * PD}{\text{Кредити}} - \frac{\text{Забезпечення} * k_d * PD}{\text{Кредити}} \quad (1)$$

де $k_{п.кр.р.р}$ — коефіцієнт покриття кредитного ризику резервами;

PD — ймовірність дефолту, кредитний ризик;

k_d — коефіцієнт ліквідності.

Друга частина перетвореної формули це частка кредитів, яка мала б резервуватися, але не резервується через наявність забезпечення.

Важливим показником, що можливо знайти в багатьох джерелах є коефіцієнт покриття збитків за позиками, що характеризує рівень покриття сформованих резервів кредити, які знаходяться в групі дефолту, тобто визнані як такі, що не будуть повернені, які є підстави списувати за рахунок резервів.

Слід зазначити, що показники, які розглядалися на прикладі кредитів, цілком справедливо застосовувати і для інших активів, під які формуються резерви очікуваних або зазнаних збитків. Звичайно, що необхідність обчислення таких показників пропорційна обсягам активів та їх участю в отриманні доходів. Єдиним показником, що не можливо застосувати для аналізу резервів очікуваних або зазнаних збитків деяких активів є показник покриття активів забезпеченням. Це пояснюється наявністю забезпечення лише для кредитів та інколи цінних паперів.

Єдиний показник, що включений у таблицю 1, про який ще не йшла мова, це показник повноти формування резервів. Оскільки всі резерви так чи інакше впливають на прибуток, як правило, зменшуючи його, формування резервів завжди є дилемою. З одного боку, фор-

Рис. 2. Умови достатності та повноти формування резервів банку

Джерело: сформовано автором.

Таблиця 2. Показники використання резервів очікуваних або зазнаних збитків та уцінки (на прикладі кредитів)

Показник	Формула розрахунку
Ступінь використання резерву	$\frac{\text{Сума списань кредитів за рахунок резервів за період}}{\text{Середні резерви під всі позики за період}}$
Ступінь використання резерву під збиткові позики	$\frac{\text{Сума списань редитів за рахунок резервів за період}}{\text{Середні резерви під збиткові позики за період}}$
Коефіцієнт фактичної збитковості кредитів	$\frac{\text{Сума списань за період}}{\text{Середні кредити за період}}$

мування резервів дає вищий рівень захисту від ризиків, а з іншого боку — це витрати та зменшення прибутків. Тому сума розрахованих резервів часто не збігається із відображеною в обліку.

Показник повноти формування резервів доцільно розраховувати як за окремими видами активів, так і за агрегованими групами. При цьому існують як нормативні обмеження, так і власне внутрішні норми повноти формування резервів (рис. 2). Під зовнішніми умовами достатності формування резервів маємо на увазі умови, що регламентуються контролюючими органами або правилами та стандартами бухгалтерського обліку. Для резервів переоцінки, це умова необхідності здійснення переоцінки. Якщо справедлива вартість відрізняється від балансової більше ніж на 10%, то слід здійснювати переоцінку. Відповідно, якщо справедлива вартість відрізняється від балансової менше ніж на 10%, то резерви сформовані на достатньому рівні. Для загальних резервів такою законодавчою умовою є вимога мати резерв, що дорівнює 25% регулятивного капіталу.

Для резервів очікуваних або зазнаних збитків такою умовою вважаємо взаємозв'язок резервів розрахованих за МСФЗ 9 та кредитними ризиками розрахованими Положенням про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями № 351 [9]. При переважанні сум кредитного ризику, розрахованих за вітчизняною Інструкцією, регулятивний капітал слід зменшити на різницю, що вважаємо негативним фактором і неприпустимою умовою недодформування резервів.

Внутрішні умови — це умови, які встановлює кожна окрема установа. Разом з тим, вважаємо, що є умови, які необхідні для виконання всім установам виходячи із потреб ведення прибуткової діяльності. Для резервів переоцінки, це можливість дооцінки активів в межах умови достатності, що дозволяє збільшити вартість активів та інший сукупний дохід. Обсяг загальних резервів не обмежується законодавчими умовами. Вважаємо, що формування загального резерву в більшій мірі ніж передбачено зовнішніми нормами, цілком допустимо. При цьому норма загального резерву змінюється в залежності від фази економічного циклу та цілей акціонерів та власне самого банку.

Списання резервів є операцією із використання резервів, які також слід аналізувати. В цьому руслі доцільно використовувати показники ступеня використання резерву, ступеня використання резерву під збиткові

позики, коефіцієнт фактичної збитковості кредитів (табл. 2). Останній показник відрізняється від коефіцієнту покриття збитків за позиками тим, що списання є фактом визнання неможливості повернути заборгованість на цей момент. При цьому рівень списань відрізняється від кредитів класифікованих у найгіршу групу якості. Списувати можливо всі кредити, навіть, ті, які є якісними. І навпаки, деякі із відверто неякісних активів можливо повернути через реалізацію забезпечення чи модифікацію умов кредитування.

Зміна сум резервів за період виникає не лише через формування та використання резервів, але й через операції з коректування сум резервів. Коректування відбувається як у сторону збільшення, так і в бік зменшення резервів. Причинами коректувань-зменшень є або збільшення корисності активів, тобто відновлення якості кредитів, а також власне скорочення сум окремих кредитних портфельів. Причинами зростання резервів є протилежні до вище згаданих дії. В управлінському обліку зарубіжних країн часто використовують поняття "дохід від відновлення корисності". Тобто рух резервів за період розглядають не сукупно, агрегуючи усі результати змін на одному синтетичному рахунку, як у вітчизняному обліку, а окремо: статті зростання резервів та статті зниження резервів. В аналізі пропонуємо застосовувати показники, які дозволяють виокремити вплив окремих факторів на кінцеві суми резервів на рахунках витрат. В економічному аналізі співвідношення витрат або доходів до сум активів розглядається як витрати або доходи на 1 гривню активів. Вважаємо цей показник буде корисним при аналізі резервів (табл. 3).

Вважаємо, що для цілей аналізу також є корисним співвідношення витрат направлених на формування резервів до доходів, що виникли в результаті відновлення корисності за окремими активами або групами активів. В економічній літературі співвідношення витрат до доходів називається коефіцієнтом дієздатності і його нормативне значення має становити не більше 0,95 [7, с. 140]. В аналізі резервів пряма калька назви не буде доречною. При цьому значення показника вище одиниці не означає обов'язково погіршення якості кредитного портфелю, бо зростання витрат на формування резервів може бути логічним при збільшенні кредитів.

У більшості досліджень аналіз загальних резервів полягає в обчисленні частки загальних резервів у регулятивному та власному капіталі [3; 10]. І це цілком доступно і достатньо. З урахуванням останніх змін на полі

Таблиця 3. Показники руху резервів очікуваних або зазнаних збитків та уцінки (на прикладі кредитів)

Показник	Формула розрахунку
Зростання резервного навантаження на 1 гривню кредитів*	$\frac{\text{Витрати на формування резервів}}{\text{Середні кредити за період}}$
Падіння резервного навантаження на 1 гривню кредитів*	$\frac{\text{Дохід від зменшення резервів} - \text{Сума списань}}{\text{Середні кредити за період}}$
Співвідношення витрат та доходів від формування резервів*	$\frac{\text{Витрати на формування резервів}}{\text{Дохід від зменшення резервів}}$

Джерело: запропоновано автором.

Таблиця 4. Показники аналізу загальних резервів

Показник	Формула розрахунку
Показники стану резервів	
Сума загальних резервів та фондів банку*	Загальний резерв + Фонди банку + Інші фонди банку + Консерваційний буфер + Контрциклічний буфер + Буфер системної важливості
Коефіцієнт захищеності власного капіталу від непередбачуваних ризиків	$\frac{\text{Загальні резерви та фонди банку}}{\text{Власний капітал}}$
Коефіцієнт захищеності регулятивного капіталу від непередбачуваних ризиків	$\frac{\text{Загальні резерви та фонди банку}}{\text{Регулятивний капітал}}$
Показник використання резервів	
Ступінь використання резерву*	$\frac{\text{Погашення збитків банку за рахунок резервів}}{\text{Середні резерви за період}}$
Показник руху резервів	
Зростання резервного навантаження на 1 гривню активів*	$\frac{\text{Прибуток направлений на збільшення резервів}}{\text{Середні активи за період}}$

Джерело: * запропоновано автором.

регулювання банківської діяльності [5], зазначимо про зміну в майбутньому в структурі загальних резервів та фондів банку. Відповідно пропонуємо формулу резерву відповідно до регулятивних змін (табл. 4).

Найбільш цікавим вважаємо аналіз сукупного впливу резервів. Резерви, що формуються в обліку банків мають взаємозв'язки різного роду, створюючи додатковий буфер, що не створено іншими резервами. Так, у статті І.М. Парасій-Вергуненко та О.М. Левченко, в аналізі кредитів розглядається коефіцієнт захищеності кредитів не лише через формування очікуваних або зазначених збитків, але й інших резервів банку [8, с. 549].

Як вже зазначалося, в дисертаціях використовуються показники резервного забезпечення [4] та резервно-

го навантаження [11]. Вважаємо, що найкращим чином цей показник обчислюватиметься як сукупність всіх резервів, що створюються на випадок втрати активів, до активів банку. Це дозволяє зрозуміти, яка частина активів піддається негативному впливу ризиків і з деякою вірогідністю буде втрачена. Оскільки суму резервів, що уречевлюють негативний вплив на активи, можемо поррахувати двома способами, то в таблиці 5, наведено два варіанти розрахунку показника негативного резервного навантаження. В знаменнику показника вказано про необхідність збільшення активів на суми деяких із резервів. Це пов'язано із тим, що в балансі банку активи відображаються в чистому вигляді зменшенні на суму резервів, тоді як для розрахунку даних необхідно вра-

Таблиця 5. Аналіз сумарного впливу резервів

Показник	Формула розрахунку
Коефіцієнт захищеності кредитів	$\frac{\text{Резерви оч. та зазн. зб.} + \text{Загальні резерви}}{\text{Кредити}}$
Резерви банку*	Резерви очікуваних або зазначених збитків + Резерви дооцінки – Резерви уцінки + Загальні резерви та фонди банку
Показник резервного навантаження*	$\frac{\text{Резерви банку}}{\text{Активи} + \text{Резерви оч. або зазн. зб.} + \text{Резерви уцінки}}$
Показник негативного резервного навантаження* (1 вар.)	$\frac{\text{Резерви банку} - \text{Резерви дооцінки}}{\text{Активи} + \text{Резерви оч. або зазн. зб.} + \text{Резерви уцінки}}$
Показник негативного резервного навантаження* (2 вар.)	$\frac{\text{Р. оч. та зазн. зб.} + \text{Р. уцінки} + \text{Заг. р. та фонди}}{\text{Активи} + \text{Резерви оч. або зазн. зб.} + \text{Резерви уцінки}}$
Сума відволікання коштів на формування резервів за період*	(Р. оч. або зазн. збитків на кінець - Р. оч. або зазн. збитків на початок) + (Резерви уцінки на кінець періоду - Резерви уцінки на початок періоду) + (Загальні резерви та фонди банку на кінець наступного періоду – Загальні резерви на кінець періоду) – (Резерви дооцінки на кінець періоду – Резерви дооцінки на початок періоду)
Показник відволікання прибутків на формування резервів	$\frac{\text{Сума відволікання коштів на формування резервів}}{\text{Прибуток банку після розподілу}}$

Джерело: * запропоновано автором.

ховувати вартість до зменшення резервів. Якщо аналіз проводиться власне установою, яка має доступ до залишків на рахунках, то розрахунок слід адаптувати відповідно до вихідних даних виходячи з логіки розрахунку.

Показник резервного навантаження дозволяє зрозуміти як суми дооцінок впливають на вартість активів у порівнянні із показником негативного резервного навантаження. Іншими словами показник резервного навантаження оцінює результати впливу ризиків, які не піддаються банківському контролю. Оскільки ризик може спрацювати в обидві сторони, тобто як збільшити, так і зменшити актив, маємо оцінити саме сукупний вплив.

Враховуючи, що резерви обліковуються протягом всього терміну обліку активів, під які вони створюються, а в випадку загальних резервів прив'язки до строків повернення активів не має, слід також розраховувати показники відволікання ресурсів саме за певний звітний період. Найпростіше це зробити через розрахунок зміни резервів за період. При розрахунку відволікання прибутків на формування резервів, слід спиратися саме на прибуток, що залишився після розподілу. Це необхідно через те, що формування загальних резервів та фондів банку здійснюється після затвердження прибутку та його розподілу акціонерами. Це означає, що зміна загального резерву та фондів банку, що належить до одного звітного періоду, фактично виникає в обліку лише у наступному періоді. Звідси і різниці в обчисленні змін загальних резервів та фондів банку у порівнянні із змінами інших резервів.

ВИСНОВКИ

Аналіз резервів банку здійснюється на різних рівнях укрупнення резервів та відповідних активів. Ступінь деталізації залежить від факторів суттєвості та необхідності проведеного аналізу. В статті наведено показники, які актуальні при аналізі окремих груп резервів в розрізі таких напрямів, як аналізу стану, руху та використання резервів. Аналіз сумарного впливу резервів банку дозволяє оцінити взаємозв'язок резервів із вартістю активів та прибутку банку. Запропоновані показники дають можливість глибше проаналізувати якість активів з урахуванням створених резервів, а також зрозуміти на скільки вплив ризиків змінює вартість активів та пасивів банку. Ця інформація вважаємо буде корисною при прийнятті управлінських тактичних та стратегічних рішень.

Аналіз достатності та повноти формування резервів залежить від як зовнішніх нормативних вимог, так і розроблених в середині банку інструкцій. При цьому аналіз резервів в більшості випадків нерозривно пов'язаний із аналізом відповідних активів. У випадку аналізу сукупних резервів банку — це можуть бути або прибутки, або активи банку, або сукупні ризики.

Література:

1. International Financial Reporting Standard 9 "Financial Instruments" [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/2016/ifrs09.pdf>
2. Аналіз банківської діяльності: підручник / [А.М. Герасимович, І.М. Парасій-Вергуненко, В.М. Кочетков та ін.]; за заг. ред. А.М. Герасимовича; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". — К.: КНЕУ, 2010. — 599 с.
3. Белозерцева И.Б. Бухгалтерский учёт и оценка состояния финансовых резервов организации: автореферат дис. канд. экон. наук: 08.00.12 / И.Б. Белозерцева. — Новосибирск, 2006. — 22 с.
4. Дячек С.М. Відображення в бухгалтерському обліку та аналіз резервів молокопереробних підприємств АПК: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 "Бухгалтерський облік, аналіз та аудит" / С.М. Дячек. — Київ, 2008. — 21 с.

5. Зміни до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків України [Електронний ресурс]: Постанова Правління НБУ від 12.05.2015 № 312. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0312500-15>

6. Исаенко А.Н. Экономический анализ и контроль финансовых резервов хозяйствующего субъекта: автореферат дис. канд. экон. наук / А.Н. Исаенко. — Воронеж, Воронежский государственный университет, 2005. — 21 с.

7. Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз банківської діяльності: навчально-методичний посібник для самост. вивч. дисципліни / І.М. Парасій-Вергуненко. — К.: КНЕУ, 2003. — 347 с.

8. Парасій-Вергуненко І.М. Напрямки методики проведення аналізу кредитного портфеля комерційного банку / І.М. Парасій-Вергуненко, О.М. Левченко // Стратегія економічного розвитку України: Наук. зб. — Вип. 7. — К.:КНЕУ, 2001. — С. 546—556.

9. Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління НБУ від 02.06.2009 № 315 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0315500-09>

10. Романова С.В. Организация учета и анализа резервной системы предприятия: автореферат дис. канд. экон. наук: 08.00.12 / Романова С.В. — Шахты, 2000 — 25 с.

11. Русиева И.Б. Резервирование в системе бухгалтерского учёта: автореферат дис. канд. экон. наук: 08.00.12 / И.Б. Русиева. — Йошкар-Ола, 2004. — 21 с.

References:

1. International Accounting Standards Board (2014), IFRS 9 Financial instruments. In International financial standards (2016).
2. Herasymovych, A. M. Parasij-Verhunencko, I. M. Kochetkova, V. M. Prymostka, L. O. Alekseenko, M.D. Parkhomenko, V.M. Shevaldina, V.H. (2010), Analiz bankiv'skoi diial'nosti [Analysis of bank activity]. A. M. Herasymovych (Ed.), KNEU, Kyiv, Ukraine.
3. Belozertseva, I. B. (2006), Accounting and estimation of financial reserves' state of an enterprise", Ph.D. Thesis, Accounting and statistics, Novosibirsk, Russia.
4. Dyachek, S.M. (2008), "Reflection in accounting and analysis of reserves at dairy enterprises of agricultural sector", Ph.D. Thesis, Accounting, analysis and audit, NNTs 'Instytut aharnoyi ekonomiky', Kyiv, Ukraine.
5. The National Bank of Ukraine (2015), NBU Resolution "The changes to the instruction on regulation of banks in Ukraine", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0312500-15> (Accessed at 15 April 2017).
6. Isaenko, A. N. (2005), "Economic analysis and control of financial reserves of enterprise", Ph.D. Thesis, Accounting and statistics, Voronezhskiy gosudarstvenniy universitet, Voronezh, Russia.
7. Parasij-Verhunencko, I.M. (2003), Analiz bankiv'skoi diial'nosti [Analysis of bank activity], KNEU, Kyiv, Ukraine.
8. Parasij-Verhunencko, I.M. Levchenko, O.M. (2001), "Directions of analysis methods of the loan portfolio of commercial banks", Stratehii ekonomichnoho rozvytku Ukrainy, vol. 7, pp. 546—556.
9. The National Bank of Ukraine (2009), NBU Resolution "The method of calculating the economic standards of banks' regulation in Ukraine", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0315500-09> (Accessed 15 April 2017)
10. Romanova, S.V. (2000), "The organization of accounting and analysis of the reserve system of an enterprise", Ph.D. Thesis, Accounting and statistics, Shahtyi, Russia.
11. Rusyeva, Y. B. (2004), "Reserves in accounting", Ph.D. Thesis, Accounting and statistics, Yoshkar-Ola, Russia.

Стаття надійшла до редакції 21.04.2017 р.